

Trst, izveniški pondeljek, vsak dan. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisni naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilnosti se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Odgovorni urednik: Prof. F. Peric. — Lastnik: Tiskarna Edinost. Tisk tiskarne P. Peric. — Znaša za mesec L 7.—, 3 mesece L 20.—, pol leta L 32.—, leto L 60.— Za tuzemstvo mesečno 5 lir. — Telefon uredništva in tiskarne 41-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v hitrosti ene kolone (72 mm.). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. — Oglasi, zahvale, poslanice in vabila po L. —, oglasi denarnih zavodov po L. 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2. — Oglasi, naročniki in reklamacije se pošiljajo izključno uprav' Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Ne povratek Avstrije, temveč povratek pravice

Od italijanske strani moramo neprestano poslušati očitjanje, da smo avstrijski. S tem hočejo reči, da se ne moremo iznebiti misli, da se vendar-le utočimo povrniti pravičnejši časi, ko smo mogli mi — tako pravijo oni — v tukajšnjih krajih zatirati Italijane in jih žaliti v njihovih najsvetnejših čustvih. Če pa jih na to očitjanje mi pozivamo, naj podajo tudi konkretnih dejstev, v dokaz za upravičenost take trditve, ne vedo odgovoriti in se vnovič omejujejo le na isto pavšalno trditev. Pa, prihajajo tudi s konkretnimi navedbami. Ali — s kakšnimi? Da Bog pomaga! Če smo mi neodoljivo zahtevali slovansko šolo za slovansko dečo, je bilo to le iz našega pohlepa, da bi zatirali italijanstvo v teh krajih! Če smo mi zahtevali tako jezikovno uredbo v državnih in avtonomnih uradih, da bo moglo naše ljudstvo v svojem jeziku govoriti z uradnikom in v tem jeziku, braniti pri oblastih svoje pravice in svoje interese, je bilo to le naša obojnost, ki hoče žaliti narodno čustvo Italijanov s popolnim poslovanjem uradov! Če smo se oglašali z odločnimi protesti proti žaljenju našega jezika, naše narodnosti in naših čustev, smo bili mi nepopolnopravni nasprotniki mirnega sožitja med obema plemenoma v tej deželi. Če smo hoteli potem svojih glasil in organizacij širiti naobrazbo med našim ljudstvom, smo bili: ali najemniki avstrijske politike, ki hoče zatirati italijanstvo z našo pomočjo, ali pa — kakor jim je kazalo — eksponenti panslavizma, plačani z ruskimi rublji! In pri tem se niso nimalo zmenili za dejstvo, da sta bila avstrijska politika z svojimi nameni in cilji in pa panslavizem elementa, ki sta bila istakotik nezdružljiva med seboj, kakor sta ogenj in voda. Saj je bil ravno tisti pretežni panslavizem tisto strašilo, s katerim je Dunaj opravičeval svojo tradicionalno politiko, sovražno vsakemu narodnemu poletu in političnemu razmahu lastnih slovanskih narodov. Z isto pravico bi bili mogli mi očitati italijanski politikom pod avstrijskim režimom, da so oni podajali Dunaju, kajti to, kar so oni predložili kot pospeševanje Slovanov, je bilo v resnici le politika po tistem znanem geslu: divide et impera, drzno preračunljivo izigravanje naroda proti narodu, da je mogel biti nemški Dunaj krivičen — vsem nemenskim narodom!

In mi naj bi si želeli povratek take nasilne in nemoralne vladavine? Ne, gospoda! Pač pa si želimo — to izjavljamo odkrito in brez strahu — povratek tistih časov, ko smo vendar-le razvijali, širili naobrazbo med našim ljudstvom in dograjali svojo kulturo! To pa le iz sebe, s svojo etično silo, s svojim prosvetnim delom, in kljub želji, namenom in hotenju do kosti in mozga nemškega Dunaja! Da pa nas Dunaj ni mogel zatreti, ni pripisovati tega pomanjkanju volje za to, marveč dejstvu, da nas ni — mogel! To je neizpodbitna zgodovinska resnica, o gospoda na italijanski strani!

Istotako neizpodbitna resnica je, da nas pri našem delu za dobro svojega naroda ni vodilo nikdar nikakovo sovraštvo proti italijanskim sodeželanom, da je bila daleč proč od nas vsaka misel na kako zatiranje njihove narodnosti ali žaljenje njihovih narodnih čustev. Nasprotno. Vedno nam je bilo v misli in željah, da bi mogli s svojimi drugodnimi sodeželani živeti drug poleg drugega življenje medsebojnega prijateljstva, spoštovanja obojestranskih pravic in mirnega in plodnega sodelovanja na korist obeh plemen in vse dežele! Vedno smo iskreno privoščali Italijanom vse pravice in polno narodno svobodo, z željo in odločno voljo seveda, da bi bilo tudi naše ljudstvo deležno istih pravic in iste narodne svobode, da bi mogli živeti kot enakopravni deželani — drug poleg drugega in ne eni nad drugimi!

Takoga razmerja si želimo tudi danes; po tem vzvišeno, kulturno, liberalnem in človekoljubnem cilju strema tudi danes vse naše hotenje, vsa naša narodna politika. To naše stremenje je dedščina iz prejšnjih časov. Toda ne dedščina očitane nam avstrijskega, marveč zapoved naše lastne narodne duševnosti! Mi ostajamo zvesti sami sebi, svojemu načelu svobodoljublja, svojemu čustvu pravičnosti! Sebi želimo dobro brez škode za bližnjega. Tudi zase zahtevamo pravico do svojega življenja! To ni avstrijsko, pač pa je ta naša zahteva utemeljena v naravni, človečanski misli!

Operti na to granitno podlago civilizacije uma in srca želimo, da se nam pod sedanjo vladavino povrnejo tisti časi predvojne narodnega, kulturnega in gospodarskega snovanja. Kdo nam more zameriti, če nam krvavi srce spriča dejstva, da nimamo danes niti stoti del tistega na kulturnih in narodnih dobrinah, kar smo imeli v predvojni dobi. Odvzeta nam je skoro vsa možnost kulturnega snovanja na podlagi narodne svojstvenosti. Celo skromna ljudska šola nam je odtegnjena v času, ko ves sodobni svet stremi po napredku, duševnem spopolnjevanju, povzdigi naobrazbe širokih slojev prebivalstva, kar vse je sodobno in v duhu človečanstva, pa tudi utemeljeno v isti zgodovinski italijanskega naroda! Našemu ljudstvu se danes zabranjuje čitanje slovanskih novin in koristnih knjig v javnih čitalnicah; celo predavanja o gospodarsvu in javnem zdravlju so — nevarna

za državo. Vsa tista Gentilejeva šolska reforma je žalosten spomenik oviranja našega ljudstva v kulturnem napredku, pa tudi prave in koristne duševne vzgoje. In vse to le zato, ker se nečemo iznebiti svojemu rojstvu in svoji narodnosti. Med nami se morejo danes svobodno kretati le odpadniki.

Če v takem položaju britko tožimo, ni to, o gospoda na italijanski strani, znak kakega avstrijskega, marveč so naše tožbe odmevi grenke boli v dušah, ki moramo trpeti, ne da bi bili ne krivi ne dolžni! Ni to nikakovo avstrijskosti, če hočemo tudi v svojem novem državljanstvu ostati zvesti dedščini svojih očetov v vdanosti do svoje narodnosti in ljubezni do svojega jezika!

Ne povratka Avstrije, temveč povratek pravice si želimo!

Dan otvoritve parlamenta

se še ni določil — Farinacci za spravo med fašisti in disidenti

RIM, 21. Se vedno manjka vsaka uradna vest o dnevu zopetne otvoritve senata in poslanske zbornice. Ker hoče namreč Mussolini osebno prisostvovati razpravam v obeh zbornicah parlamenta, bi pač bila vsaka tozadevna odločitev zaman, medtem ko ima Mussolini še vedno mrzlico. Vendar se lahko tu zabeleži, da se od dne do dne bolj utrjuje tendenca za navadno odgoditev razprave o vojski, ki se bi imela vršiti v senatu. Ker smatrajo skoro vsi merodajni krogi to odgoditev za umestno, katero opravičujejo še razlogi tehničnega značaja, se zdi, da se bo rešila zadeva resnično v tem smislu. Ako se bo se vlada pridružila temu naziranj, se senat zaenkrat ne bo sklical in se bp medtem sestala poslanska zbornica v prvem tednu marca.

Na Montecitoriju se je danes dosti razpravljalo o akciji glavnega tajnika fašistske stranke Farinaccija za spravo med fašisti in disidenti. Farinacci pride v Rim v pondeljek ali v torek, da se sporazume s svojimi tovariši v vodstvu stranke o nadaljnjem postopanju. V poluradnih krogih se zagotavlja, da se bo večji del disidentov povrnil v fašistsko stranko. To se je že zgodilo v Parmi in v Piacenzi, tudi bivši visoki komisar za železnice, Edoardo Torre, že čaka v Rimu na pogovor s Farinaccijem.

Upanje na ugoden uspeh italijansko-jugoslovanske konference

FIRENZE, 21. V hotelu «Baglioni» se nadaljuje delo gospodarske konference pod predsedstvom senatorja Quartierija. V prihodnjem tednu se bo razpravljalo o vprašanjih glede Dalmacije in Zadra. Sen. Quartieri je sprejel zastopnike tiska ter jim izjavil, da ga veseli, da se konference nadaljuje v Firenzi, ter izrazil nado, da se bo v kratkem času dosegel popoln sporazum.

«Vsa vprašanja — je rekel sen. Quartieri — so se pretresala v duhu spravljivosti, ker predseduje jugoslovenski delegaciji minister Rybač, mož širokega obzora, ki prav dobro pozna razmere Italije, ker je prebil najlepše čase svoje mladosti v Trstu pod avstrijsko vladavo».

Z ozirom na tehnične uspehe konference je sen. Quartieri zatrdil, da je bil v vprašanju reškega prometa dosežen sporazum, ki odgovarja željam obeh držav.

Zastoj v političnem življenju v Beogradu

BEOGRAD, 21. (Izv.) Danes je vladalo mrtvilo v političnem življenju. Vršile so se le običajne konference v ministrskem predsedništvu. Pašić se je dopoldne razgovarjal z različnimi resortnimi ministri. V vladi se medtem pripravlja tvarina, ki se ima predložiti narodni skupščini.

Komunike Narodnega bloka

zavrača vesti opozicijskega tiska — Preosnova vlade se izvrši po zaključku verifikacijskih del

BEOGRAD, 21. Včeraj je bil objavljen od ministrskega predsednika Pašića pregledani in odobreni komuniké, ki se glasi: Komuniké se glasi:

Opozicijski listi, posebno hrvatski in slovenski, so takoj po volitvah uporno trdili, da je vlada pri volitvah ostala v manjšini, kar je imelo za posledico teroriziranje pristavev Narodnega bloka, največ s strani radičevcev po vsej Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in Hrvatski. Kakor na splošno povelje so po nekem gotovem načrtu radičevci začeli protiviti se oblastvom, zvoniti z zvonomi na upor, zažigati kresove po hribih, okoli katerih so se zbirali uporniki z vzklikom živjo prevrat, živila republika, doli kralji! Srbsko prebivalstvo v Hercegovini je bilo po teh lažljivih vestih posebno prizadeto, ker so mu radičevci začeli zažigati hiše in jih osebno maltretirati. Samo energičnim ukrepom pristojnih oblasti se je posrečilo, da so odvrnile o pravem času in preprečile usodne posledice teh neresničnih vesti opozicijskega tiska. Ko so nazadnje opozicijske novine morale svojim pristajšem odkriti, da je vlada dobila pri volitvah potrebno večino, so začele trditi, da so bile volitve izvršene pod terorjem oblasti. Ker niso mogli svojih trditev podkrepiti z nobenimi stvarnimi dokazi in dejstvi, so

opozicijski listi poizkušali napihniti nekatere neznatne volilne incidente, ki so večinoma bili provocirani s strani pristavev opozicije, posebno radičevcev, kar dokazujejo poročila pristojnih oblastev.

Potem je začel opozicijski tisk dokazovati, da ima vlada prevažno večino za zakonodajno delo v skupščini. Na podlagi te svoje netočne trditve so opozicijski listi polni vseh nemogočih in fantastičnih kombinacij. Ti listi namreč trdijo, da bo Narodni blok opustil svojo dosedanja politiko, s katero je stopil pred narod in za katero je dobil potrebno narodno zaupanje, ter da bo pričel sporazumevati se z neko delegirano stranko iz bloka na škodo svoje državne politike, ki je popolnoma jasno določena. Da bi to svojo izmišljeno trditev napravil verjetno, je opozicijski tisk lansiral vesti, da se narodna radikalna stranka po svoji ogromni večini ne strinja s politiko samostojnih demokratov, ki žele ostati na svojem prejšnjem programu. Razen tega trdi, da se z najvišjega mesta želi in insistira, naj se izvede neko sporazumevanje strank na podlagi te ali one politike «sporazuma», kakršno je želela izvesti vlada opozicijskega bloka, ki pa jo je narod pri sedanjih volitvah obsodil in zavrgel. V zvezi s tem je opozicijski tisk končno lansiral vest o možnosti koncentracijske vlade, zatem izvenstrankarske in nazadnje vojaške vlade.

Vse te trditve so popolnoma izmišljene in samovoljne ter ne odgovarjajo stvarnostim.

Vsem tem izmišljotinam je treba postaviti nasproti dejstvo, da je vlada Narodnega bloka pri volitvah dobila potrebno večino ter pričela izvajati in udeleževati svoj integralni, državni, narodni in socialni program.

BEOGRAD, 21. Včeraj dopoldne je podpredsednik vlade minister Trifković izjavil, da se preosnova vlade v nobenem slučaju ne bo izvršila prej, dokler ne konča verifikacijski odbor svojega dela. Vse vesti o možnosti razširjenja sedanje koalicije, oziroma o koncentraciji se morajo demantirati, ker je Narodni blok kompakten.

Bogoslužje v staroslovanskem jeziku v cerkvi sv. Hijeronima v Rimu

BEOGRAD, 21. (Izv.) Vlada je dobila iz Vatikana obvestilo, da je sv. stolica dovolila, da se v samostanu sv. Hijeronima v Rimu vrši ob državnih praznikih slovesno bogoslužje v staroslovanskem ali srbskem jeziku.

Odkritje komunistične zarote v Bolgariji

Številne aretacije — Soproga arhitekta Gučeva se obesila v zaporu

SOFIJA, 21. Preiskava, ki jo je vodila policija, da iztakne morilce vojaške straže, ki je čuvala glavno vojašnico, je dovela do odkritja širokospasovane komunistične zarote. Oblasti so izvedle od tej prilike aretacije mnogih oseb, med katerimi se nahaja tudi 16-letno dekle, ki je gojila ljubavno razmerje z morilecem vojaške straže. Dekle je podalo pri zaslišanju zelo važne izjave. Tudi soproga arhitekta Gučeva, ki je skrivala v svojem stanovanju nekatere teroriste, je bila uovedena v zapor. Danes jutraj se je obesila v celici, v kateri je bila zaprta. Nadalje so oblasti ugotovile, da je pred kratkim obiskal Bolgarijo boljševiški komisar, ki je pregledal delovanje tajnih sekcij komunistične stranke.

Pred obsednem stanjem v Bolgariji

BEOGRAD, 21. (Izv.) Po poročilih iz Sofije namerava bolgarska vlada razširiti dosedanj zakon za zaščito države in proglasiti v obmejnih krajih države popolno, na ostalem ozemlju pa delno obsedno stanje.

Caillauxov govor na banketu levčarskega kartela

Za Herriotovo vlado in proti desničarjem PARIZ, 21. Na čast Caillaux-u in Malvy-ju je bil včeraj prirejen slavnosten banket, katerega so se udeležili številni pristavi levčarskega kartela. Med njimi je bilo tudi več odličnih parlamentarcev. Razum slavljenecov so govorili Buisson, profesor Basch in socialist Blum. Caillaux se je zahvaljeval v svojem govoru v prvi vrsti onim, ki so mu izkazovali za časa njegove internacije odkrito prijateljstvo. Kakor znano, je bil radikalni socialist Caillaux obojen na več let zapora, kar so ga povojne francoske vlade obdolžile, da je tekmo vojne gojil tesne stike z Nemci ter deloval na to, da sklene Francija z Nemčijo mir že 1. 1916.

Nočem opisovati danes trpljenja, ki sem ga prestal v zaporu, je nadaljeval Caillaux, zgodovina sama bo obsodila moje inkvizitorje. Le-to vprašanje stavim svojim nasprotnikom, ki so me hoteli politično ubiti: Kaj ste naredili iz Francije? Vaša kratkovidna politika, to je politika Herriotovih prednikov, je dovela Francijo na rob propada. To žalostno dejstvo občutijo danes prav težko vsi dobri Francozi, to žalostno dejstvo govorijo danes francoske obupne finance. Zveza levčarjev je poklicana, da popravi to škodo in vsi dobri republikanci jo morajo v tem oziru podpirati z vsemi silami.

Nato je Caillaux orisal velik načrt za reformo finančne in davčne uprave. Za-

koni pa ostanejo mrtve točke, je rekel Caillaux, ako se sedanost ne izčisti moralčno in napove najbrezobzirnejši boj korupciji, ki je zavzela s svetovno vojno neznansko velike dimenzije. Zveza levčarjev se ne sme nikakor pustiti motiti od komunistov, katere je francoski narod že davno obsodil. Le energija bo dovela levčarski kartel do cilja.

Caillauxov govor je bil pri vseh udeležencih banketa, ki jih je bilo nad dvatisoč, viharo odobravanje.

Caillaux hoče postati voditelj radikalnih socialistov

PARIZ, 21. Listi komentirajo na široko včerajšnji Caillauxov govor. «L'Intransigeant» piše: Ako pazljivo čitamo Caillauxov govor, uvidimo prav kmalu, kak namen je zasledoval Caillaux. Hotel je dati radikalnim socialistom enega voditelja, to je samega sebe.

Odmevi marseilskih izgrediv

MARSEILLE, 21. Prihodno sredo pridet pred sodišče dr. Closan in Italijan Raffaele Smario, ki sta bila aretirana tekono izgrediv 9. t. m. Kakor znano, so imenovanega dne priredili socialisti in komunisti burne demonstracije proti katoliškemu shodu, ki ga je sklical general Castelnau. Tekom izgrediv je bilo ubitih dvesto oseb in nad sto oseb deloma težko, deloma lahko ranjenih.

Zasliševanje kapetana Sadoula

ORLEANS, 21. Vojni svet zaključuje zasliševanje, ki je bilo zaukazano v svrhu obnovitve sodnega postopanja proti znamenit komunistu bivšemu kapetanu Sadoulu, ki je bil radi tega k sovražniku obsojen na smrt in contumaciam. Sadoul je odgovarjal na vsa vprašanja, ki so mu bila stavljena. Proces pred vojnim sodiščem bo pričel že prve dni aprila ter bo trajal le par dni.

Angleška doljna zbornica odrekla volilno pravico 21-letnim deklkam

LONDON, 21. Včeraj je doljna zbornica razpravljala o predlogu laburističnega poslanca Whitley-ja, da bi dobile ženske volilno pravico že z 21. letom. Po zelo burni debati, tekono-katere je celo Lady Astor, drugače zelo vneta konservativka, izjavila, da bo glasovala v tem slučaju proti vladi, je bil predlog zavrnjen z 220 glasovi proti 153. Vendar pa je bilo sklenjeno, da se bo to vprašanje še podrobneje proučevalo in se bo o njem ponovno sklepalo na enem bodočih zasledanj poslanske zbornice.

1.297.327 brezposelnih na Anglskem

LONDON, 21. Ministrstvo javnih del objavlja statistiko, ki pravi, da je bilo 9. t. m. na Anglskem 1.243.000 brezposelnih. Pretekli teden je navedeno število naraslo za 54.327, tako da se nahaja danes na Anglskem 1.297.327 brezposelnih.

Odkriti ostaniki iz rimske dobe na Anglskem

RICHBOROUGH, 21. Pri izkopavanju v bližini grada Richborough je bilo zopet najdenih več predmetov iz rimske dobe, med temi nekateri ostaniki rimskih spomenikov, prstani in igle iz bron in srebra in en zlat dragulj. Poleg tega se je našlo tudi 10 rimskih novcev, ki spadajo oni zbirci, o kateri smo poročali pred dvema dnevmoma. Oblasti, ki vodijo izkopavanje, se nadejajo nadaljnjih najb.

Po ostavki pruske vlade

Dr. Marx bo zopet izvoljen za ministrskega predsednika

BERLIN, 21. Koncentracijska frakcija pruskega parlamenta je pozvala poslanca Leunartza in Papena, da takoj odločita poslanski mandat, ker sta s svojo prostovoljno odsotnostjo pri parlamentarni razpravi v veliki meri pripomogla k ostanku novega pruskega kabineta. Vlade stranke (demokrati in socialisti) hočejo za vsako ceno nadaljevati dosedanja politiko. Parlamentarni krogi zatrjujejo, da bo zopet izvoljen Marx za ministrskega predsednika. Poslanci demokratične stranke in centruma so objavili proglas, v katerem najostreje kritizirajo zadržanje nemške ljudske stranke, ki je z odpoklicanjem svojih ministrov povzročila v vladi nepotrebno krizo. Proglas pravi, da se mora dosedanja politika dosledno izvajati.

Večni nemiri v Maroku

Španci obstreljujejo internacionalno cono Uporniki porazili čete polkovnika Gonzalesa

TANGER, 21. V noči od četrtka na petek so španske čete obstreljevale Gellale, ki so se vračali s tangerskega trga ter se nahajali v internacionalni coni. Ubila je bila ena žena in ranjeni trije moške. Tangerske oblasti so radi tega protestirale pri španskem poveljstvu. Iz španske cone javljajo, da se zbira vzhodnem maroškem odseku uporniki. Je velika verjetnost, da bo Abd El Krim v kratkem pričel z novimi napadi. Posebno ogrožen je odsek ob internacionalni coni, kjer je dovoz živil za španske čete zelo otežkočen.

MADRID, 21. Uradno poročilo iz Larache javlja, da so uporniki napadli čete polkovnika Gonzalesa. Španci so imeli več mrtvih in ranjenih.

Ratifikacija rusko-japonske pogodbe

MOSKVA, 21. Urad osrednjega izvršnega odbora Zveze sovjetskih socialističnih republik je ratificiral rusko-japonsko pogodbo.

Ratifikacija britanskega mandata nad Palestino

WASHINGTON, 21. Senat je ratificiral pogodbo, ki priznava britanski mandat nad Palestino ter jamči enakopravno postopanje s palestinskimi podaniki.

Rudniška katastrofa v Združenih državah 142 ljudi pokopanih

PARIZ, 21. «Matin» je dobil iz Sullivan v Združenih državah vest o strašni rudniški nesreči. V nekem rudniku premoga je prišlo do eksplozije in 142 rudarjev je ostalo pod zemljo.

Pismo iz Jugoslavije

Ljubljana, 19. 2. 1925.

Dogodek tedna je bil kronski svet. Na njem je bil utrjen in sankcioniran od najvišjega mesta delovni program vlade. Položaj na je razčisti tudi v toliko, da je gotovo, da se bo vodila vsa bodoča politika vlade v unitarističnem duhu.

Delovni program vlade sam je nad vse obsežen in zadovoljni smemo biti, če bo izveden vsaj do polovice. Predvsem pa treba rešiti proračun, ker sedanji ugasne konec aprila. Ker se sestane skupščina šele začetkom marca in bodo uvedne formalnosti, konstituiranje skupščine ter končno tudi velikončni prazniki vzeli zelo mnogo dragocenega časa, je gotovo, da si bo treba pomagati z dvanaesetimi. O tem se tudi že odkrito govori in se misli novi proračun pričeti s prvim julijem, kar bi bilo tudi v skladu s koledarskim letom.

Ne bo pa nobeno lahko delo izglasovanje proračuna. Zlasti vsled tega, ker hoče vlada v novem proračunu tudi izvesti vsaj delno izenačenje davkov. Da je to nujno potrebno, o tem ni nobenega dvoma. Toda vprašanje je koščljivo in nad vse delikatno. Pri nas se izvaja namreč izenačenje davkov vedno tako, da se raztegne davek ene pokrajine na vse druge. Izenačenje je de facto povišanje. Davki pa so od nekdaj nepopularni in zato moramo pričakovati še težkih bojev, predno bo izenačenje davkov izvršeno.

Poleg proračuna je nujno treba rešiti novi stanovanjski zakon. Sedaj smo pravzaprav brez vsakega zakona in pomagamo si z nekim provizorijem, ki pa tudi traja samo do konca aprila. Posebnih izprememb novi stanovanjski zakon ne bo prinesel, temveč bo v bistvu le podaljšanje starega. Vendar bodo po njem dobili hišni posestniki več pravic. Kar bi pa bilo najbolj potrebno — novih stanovanj — pa novi stanovanjski zakon ne bo dal. Zato pa tudi ni zanj posebnega zanimanja in njegovo sprejetje bo skoraj prazna formalnost.

Sigurno bo tudi v najkrajšem času rešen invalidski zakon, na katerega čakajo invalidi že leta dolgo. Poleg invalidskega zakona je skoraj gotovo tudi sprejetje tiskovnega in zborovalnega zakona.

Tiskovni zakon bo v svojem bistvu isti, kakor je bil izdelan že pred leti. Najbrže bo pa malo poslabšan in to vsled dopolnilnih predlogov ministra Sršića, ki nikakor niso preveč liberalni. Toda naj bo novi tiskovni zakon že kakršenkoli, na vsak način je nujno potreben. Dosedanji avstrijski tiskovni zakon je neporaben, stokrat zastarel in tisočkrat preneponopen. V resnici: bolj slab zakon kakor pa sedanji. Razmere so bile sedaj take, da tudi najbolj pravnik ni bil nikdar siguran, če odgovarja kakšna stvar tiskovnemu zakonu ali ne. V Sloveniji je na primer ljubljansko sodišče mnenja, da o prepovedi izhajanja listov končnoveljavno odloča sodišče, dočim pravi mariborsko sodišče, da se ta stvar sodišča ne tiče in da določa o tem samo upravna oblast. Še večji nezmislilo so v avstrijskem tiskovnem zakonu glede poprakov. V tem oziru je neumnost skoraj zakonito privilegirana. Zato pozdravljam novi tiskovni zakon, pa bodi prerakcionaren ali preliberalen. Če bo slab bo neprijeten vsem in v tem je najboljši zalog, da bo v kratkem izbolšan.

Tudi zborovalni zakon je potreben. Danes so razmere take, da ni nikdar nobena stranka sigurna, da ne bo njen shod razbit. Zakaj trideset kričavec more razbiti vsak shod. Zaščito svobode govora je zato treba izvesti. V zvezi z zborovalnim zakonom bo rešen tudi novi društveni zakon. Upajmo, da bodo vsi ti zakoni dobro izpolnili ustave v liberalnem duhu in da bodo uspešno olajševali razvoj naroda.

Drugi politični zakoni, ki jih namerava vlada rešiti, bodo prizadejali več težav. Zlasti zakon o sodnikih. Neodvisnost sodnikov je v ozki neločljivi zvezi s pravnim življenjem in v hipu, ko bi trpela neodvisnost sodnikov, bi bilo tudi ogroženo pravo samo, ki je stebler države. Zato je treba neodvisnost sodnikov naravnost pedantično čuvati.

Od gospodarskih zakonov je v prvi vrsti omeniti zakon o kmetijskih kreditih. Ta zakon je v ozki zvezi z zakonom o kmetijski banki. Oba ta zakona sta neodločljiva in njun sprejem je skoraj zagotovljen. Po dosedanjih izkušnjah na tem polju pa ni upati, da bi bilo iz zakona popolnoma izločeno polovičarstvo. Isto velja o zakonu o obrtniskem kreditu in Obrtni banki. Če omenim še novi prosvetni zakon, rudarski zakon in cestni zakon, potem sem navedel

najvažnejše zakone, ki jih misli vlada uveljaviti.

Delovni program vlade je torej velik in vprašanje nastane, če bo mogla vlada ta svoj program uveljaviti. Večina vlade ni velika, ampak vseeno zadostna. Ni pa tako velika večina, da bi mogla vlada tirati stvari do skrajnosti. In zato mislim, da bo vlada sicer vztrajala na svoji unitaristični politiki, da tudi ne bomo doživeli v do- glednem času kakih senzacionalnih kombi- nacij, da pa bo skušala vlada živeti z opo- zicijo v kolikor mogoče znosljivih odno- sijih. Bilo bi nad vse razveseljivo, če bi se tudi v resnici dosegli prijaznejši odnosi med vlado in opozicijo, kakor pa so danes. Ne samo vsled tega, ker je opozicija močna, temveč zlasti vsled dela skup- štine. Je čisto gotovo, da bomo dobili čisto drugačne zakone, če bo na njih izde- lavo uplivala tudi opozicija ali pa če bo njeno mnenje brezbržno. Opozicija je

parlamentarna potreba in zakon, ki bo upošteval in nazore vlade in nazore opozicije, bo gotovo čisto drugačen, kakor pa zakon, ki bo po volji samo eni stranki.

Ministrski predsednik Pašić je dejal, da bo sedanja skupščina vladala štiri leta. V marsikaterem oziru bi bilo to samo po- zdravljati. Toda kakšno atmosfero bi do- bili, če bi se tekom teh štirih let nasprotje med vlado in opozicijo vedno le zgoščevalo. Priti bi morali do razmer, iz katerih ne bi bilo normalne rešitve. Ze zaradi tega je potrebno, da zavlada v naši skupščini strpljivost na eni in na drugi strani.

V načinu nastopanja proti opoziciji je preizkušnja državniške modrosti sedanje vlade. V interesu naroda je, da bo ta pre- izkušnja izpadla dobro in da pridemo iz partizanstva do stvarnega in konstruktiv- nega dela za konsolidacijo Jugoslavije, matere nas vseh.

R. S.

DNEVNE VESTI

Tednski pregled

TRST, 21. februarja 1925.

Italija

Glavni razvoj političnih razmer v Ita- liji je bil v tem tednu pod vplivom dveh dogodkov: Mussolinijeva bolezen in izvo- litve posl. Farinaccijske za glavnega tajnika fašistovske stranke. Bolezen ministrskega predsednika je povzročila kratko odgo- dov razprav senata kraljevine. Po odo- britvi volilne reforme je imel senat raz- pravljati o načrtu preuredbe armade, glede katerega se je senatova komisija izrekla povsem nepopolno. Z ozirom na bolezni ministrskega predsednika so bile raz- prave odgojene, kakor rečeno. Ker pa gre Mussoliniju na boljše, tako da se bo mogel v par dneh zopet posvetiti svojemu na- vadnemu delu, se tudi senat sešane že 25. t. m. Kar se tiče zadržanja vlade glede načrta preuredbe armade, ni tudi ta teden prinesel prave jasnosti. Vse kaže pa, da bo senat v tem vprašanju vztrajal na stali- šču poročila komisije, ki pravi, da je načrt nesprejemljiv. Na drugi strani prihaja iz fašistovskih vrst glasovi, da vlada ne namerava delati iz te stvari političnega vprašanja, temveč da želi, naj bi ohranila razprava čisto tehnični značaj. Kot naj- verjetnejši izhod se napoveduje odgoditev zakonskega načrta, tako da bi se dala vladi možnost, da ga ponovno prouči z namenom, da se bodo upoštevale želje se- nata. Na ta način bi bil rešen tudi položaj vojnega ministra Di Giorgia, kateri bi mo- ral sicer odstopiti. Ta rešitev je verjetna tudi zato, ker daje vladi priliko, da vrne senatu »uslugo«, ki ji jo je napravil s tem, da je odobril volilno reformo, zavrgel pri- tem mnenje svoje lastne komisije.

V zvezi z Mussolinijevimi boleznimi se je govorilo v začetku preteklega tedna tudi o možnosti, da se ponovno odgodi tudi se- stanek poslanske zbornice. Toda te vesti so bile pozneje zanikane in zbornica se sešane 5. marca, kakor je bilo prvotno določeno.

Novi glavni tajnik fašistovske stranke poslanec Farinacci je ta teden parkrat javno nastopil na način, kakor je bilo pač pričakovati od glavnega zastopnika skraj- ne struje v stranki. V govoru, ki ga je imel preteklo nedeljo v Cremonu, je na- stopal kot nekak diktator stranke. Go- voril je o »moji volji«, ki se bo morala izvrševati v vsej fašistovski organizaciji, in napovedal je tudi, da izda v najkrajšem času proglas na fašiste. Govoril je dalje o volitvah, rekoč, da ni nobenega razloga, da bi se z njimi vladi mudilo. Nasprotno, vlada da ima ves interes na tem, da ostane sedanja zbornica skozi vso dobo, ki ji je odmerjena po zakonu. Ako bi pri- šlo prej do volitev, bi se vršile v naj- boljšem slučaju še le med poletjem in jesenjo 1. 1926.

Javne izjave fašistovskih voditeljev o volitvah so izzvale v opozicijskem ča- sopisu najrazličnejše komentarje. Fašis- tom se namreč očita, da se tajno mrzi- čavo pripravljajo za volitve, tako da bodo mogli presenetiti z njimi opozicijo v stanju svoje popolne pripravljenosti. Isto »volitveno mrzlico« pa očitajo na drugi strani fašisti opoziciji, sklicujoč se pri tem na dejstvo, da je vodstvo maksimalistične stranke ravno te dni razpravljalo o zadr- žanju te stranke pri bodočih volitvah. Med tem prekanjem pa je bil novi volilni zakon od kralja podpisan in takoj nato objavljen v uradnem listu.

V borbi med fašizmom in bojevnikmi je treba zaznamovati v tem tednu nov do- godek. Fašisti so ustanovili svoje posebno bojevniško združenje (Associazione Na- zionale Combattenti). S tem združenjem hočejo fašisti oslabiliti pomen skorajšnje obsega zboru oficijelnega združenja, ki se bo vršil, kakor znano, v začetku me- seca marca v Viareggio.

Italijanski listi so med tednom ponovno pisali o diplomatskem incidentu med Ita- lijo in Anglijo radi petrolejskih koncesij v Albaniji. S koncesijami, ki jih želi dobiti Italija, bi bili ogroženi angleški interesi, vsled česar je nastal omenjeni incident. Zdi se pa, da so vesti o »incidentu« preti- rane in da gre v resnici le za pogajanja med obema vladama, v katere pogajanja pa se je v zadnjem času vmešala tudi A- merika.

Slovenske države

Jugoslavija. V Jugoslaviji se razvijajo politične prilike na podlagi položaja, ki so ga ustvarile volitve. Preteklo sredo se je vršila seja ministrskega sveta, kateri je predsedoval kralj Aleksander. Na tem

kronskem svetu je bil določen delovni program vlade, ki obsega več zakonskih načrtov velike važnosti. Glede zadržanja vlade napram opoziciji se je položaj v to- liko razjasnil, da ostane vlada na stališču edinstvenosti jugoslovenske države in da napram Radicu ne bo nikakor popuščala. V zunanji politiki Jugoslavije je treba omeniti novo napetost med njo in Bolgar- sko, ki je nastala vsled zadnjih krvavih dogodkov v tej poslednji državi. Bolgarska vlada se namreč pritožuje, da se organi- zira na jugoslovenskem ozemlju čete zemljoradnikov, ki potem vpadajo na bol- garska tla. — Bolgarska. V tej slovenski državi teče zopet kri. Pred kratkim je bil umorjen profesor in častnik Milev, vo- ditelj avtomobilov, ki je vodil ljuto borbo proti komunistom. Vsled tega so pripiso- vali njegovi pristaši krivdo za ta umor komunistom in iz maskevanja je bil umor- jen v Soliji voditelj bolgarskih komunistov Stražimirov. Slični umori so se dogajali vse teden tudi po drugih mestih, a zadnja poročila govorijo že o pravi državljanski vojni, ki da razsaja med vladnimi četami na eni ter komunisti in zemljoradniki na drugi strani. — Čehoslovaška je stala tudi v tem tednu pod dojmom politične krize, ki ogroža obstoj sedanje vladne koalicije zaradi znane interpelacije glede pastir- skega pisma slovaških škofov. Čehoslo- vaški parlament bo najbrže vnovič odgo- den. V četrtki je objavila »Čehosloven- ska Republika«, ki je poluradno glasilo čehoslovaške vlade, uvodnik v odgovor na članek beograjske »Samouprave«, ka- tera se je pritoževala proti pisanju čeških listov povodom volitev v Jugoslaviji. »Č. R.« naglašja, da so češki listi razpravljali o volitvah le s političnega stališča. Obso- ja pa netaktnosti, ki so jih zagrešili ne- kateri maloštevilni listi. — Rusija. Vesti o sklenitvi ofenzivne in defenzivne zveze med Rusijo, Kitajsko in Japonsko so utihle, vendar pa niso bile zanikane. Taka azijska politika Rusije se zdi popot- noma verjetna, ker kaže vse, da obrača sovjetska vlada vso svojo pozornost pri- likam v Evropi. V zadnjem času je zopet v ospredju besarnosko vprašanje in so- vjetska vlada si prizadeva z vsemi silami, da prepreči, da bi priznali aneksijo tudi Italija in Japonska.

Francija

Francoski frank se je v zadnjem času zopet omajal in ta teden so se vršile v francoski zbornici dolgotrajne razprave o finančnem položaju dežele. Ni izključeno, da bo ravno finančni položaj oni usodni kamen, ob katerega se bo sedanja Her-riotova vlada spopadla in padla. Na po- litičnem obzorju pa se pojavlja vloga Caillaux, ki se je pod sedanjo vladno po- litično rehabilitiral. Te dni je bila prirejana v Parizu njemu na čast velika pojedina. Ob tej priliki je imel Caillaux važen po- litičen govor. Značilno je, da se pojedine ministrski predsednik Herriot ni udeležil.

Anglija

Na Angleškem postaja odpor proti zna- menju ženevskemu protokolu čedalje večji in zahtuje se, da bo Anglija zahtevala znatne spremembe v besedilu, preden ga odobri, ker da britansko carstvo ne more sprejeti jamstev za sigurnost drugih držav, kakor ga predvideva sedanji dogo- vor. Proti ženevskemu protokolu se po- sebno upirajo dominijoni. V zadnjem času je izšla iz Londona pobuda za sklicanje nove razorožitvene konference. S to po- budo soglašja tudi Amerika.

Nemčija

Veliki škandal, ki je znan pod imenom Barmatlova afera, se razvija in zavzema vedno večji obseg. Opozicija je hotela vplesti vanj, kakor znano, tudi predse- dnika republike Eberta. V zunanji politiki Nemčije stoji sedaj v ospredju njen spor z Romunsko. Romunska zahteva od Nem- čije, da ji mora plačati odškodnino za one bankovce, ki jih je dala natisniti nemška zasedna oblast ob času svetovne vojne. Zahtevana odškodnina bi znašala baje 15 milijard v zlatu. Nemška vlada stoji na stališču, da je dolžna plačati le ono od- škodnino, ki je določena v Dawesovem načrtu, kateri pa ne predvideva omejenih romunskih zahtev. Iz napetosti, ki je na- stala vsled tega vprašanja, bi se znala iz- cimiti nekrvava gospodarstvena vojna.

Amerika

Računi sovjetske vlade, da jo bodo Ze- dinjene države priznale v najkrajšem času, so bili menda brez podlage. Kakor se glasijo poročila tega tedna, predsednik Coolidge ne namerava še napraviti tega

koraka. Pač pa se na drugi strani za- jraje, da se bodo vršile letos dvomesne- vaje ameriške mornarice pri Havajskem otočju. Dasi se naglašja od uradne strani, da misli vlada Zedinjenih držav na te vaje že tri leta, je vendar verjetneje, da gre za demonstracijo proti Japonski in njeni sedanji zavzetosti sovjetski Rusiji.

Ali bodo slovenske predstave zopet prepovedane?

Koncem novembra m. l. je izšla naredba tr- žaške prefekture, ki je prepovedala slovenske dramske predstave. Proti tej odredbi je po- slanec Wilfan poslal brzojavni protest mi- nistrskemu predsedniku Mussoliniju, naglašujoč, da je ta odredba nezaslišana, vredna tistega glasovitosti odloka o dvojezičnosti naših časopisov. Potem so se gospodje premislili in so naredbo suspendirali. Tu pa tam so se vršile dramske predstave v našem jeziku. Tu pa tam pa so jih še prepovedovali, toda navajajoč druge »razloge«. Sedaj pa se zdi, da so se go- spodje na prefekturi zopet spomnili one od- redbi iz minulega leta. Dopsis iz Tomaja v če- rajinski »Edinosti« poroča, da je prefektura prepevala napovedano predpustno veselico. Vsa vsebina prepovedi nam ni znana in zato ne vemo, ali je v nji tudi tisto sicer običajno sklicevanje na oziroma javnega miru in reda. Na take izgovore smo že navajeni in bi ne izgub- ljali besed, misleč si: potrpimo, so taki časi zdaj. Toda v odredbi je naglasnjeno, ki nas opo- zarja, da hočejo gori rečeno prepoved sloven- skih dramskih predstav načelno izvajati tudi na izključno slovenskih tleh in med izključno slovenskim ljudstvom. To nas ogroža. Dotični stavek se glasi: »na dovoljenju dramskih pred- stav v slovenskem jeziku!« Ponavljamo besedo dra Wilfana v protestni brzojavki gospodu Mussoliniju: to je nezaslišano! Priprosti slove- škemu razum ne more razumeti take pravpovedi. Mari naj slovenskim Tomajcem govorijo z odr- a jeziku, ki ga ne razumejo? Po besedah pre- fekturi — da predstave niso dovoljene v slo- venskem jeziku — smemo sklepati, da bi ne bilo ovir, če bi se predstava vršila v — kitaj- skem jeziku! Ala, Tomajci: učite se hitro kitaj- skega jezika, če hočete imeti dramske pre- dstave v svoji — slovenski vasil! V rečni pre- povedi ni torej samo krivica, ampak tudi kr- vava ironija. Obenem pa je tudi kričati pripe- vek k današnjemu našemu uveljavljenju. Da- si društvo, ki je hotelo prirediti predstavo, zaka- nito obstoji in ima od oblasti odobrena pra- vila, se mu delovanje na podlagi teh pravil — zabranjuje. Ponavljamo: take prepovedi niso le krivice, ampak tudi kvarne za razpoloženje prebivalstva napram upravi. Samo eno vpra- nje stavljam do slavne prefekturi: mami se s takimi odredbami izvaja tista vedra, dobro- hotna in rena politika napram drugemu, ki jo fašistovski poslanec Lunelli tako upno priporoča na korist državi: upravi? Upam, da se uresniti pričakuje dopisnikovo, da namreč prefektura umakne svojo prepoved in dokaže s tem, da se ne namerava posluževati že preklicane naredbe!

Kje je objektivnost?

»Goriška Straža« se je obregnila te dni ob nas, češ da smo neobjektivno poročali o poteku volitev v Jugoslaviji, ker da smo trdili, da so se volitve vršile povsem mirno. Tudi če so — meni »Straža« — poročila v opozicijskih listih pretirana, vendar da je gotovo, da se volitve niso vršile tako v popolnem miru, kakor je poročala »Edi- nost«.

Namen, ki ga zasleduje goriški list s to in drugimi sličnimi pripombami, naperje- nimi proti nam, je jasen: hotel bi v naši javnosti ustvariti domnevo, da naš list ne- resnično in pristransko poroča. Ta poizkus zavajanja javnega mnenja zavračamo odločno, že zato, ker so trditve »Goriške Straže« v nasprotju z resnico. Kdor je čital poročila v našem listu, ve dobro, da smo mi poročali tudi o incidentih, ki so se pripetili v nekaterih krajih, kakor se dogajajo pri volitvah po vseh državah in kakor so se dogodili tudi v Angliji, ki velja za vzor ustavnega in demokratskega reda. V naši številki dne 12. februarja (v političnem pregledu) smo pisali: »Volitve so se vršile na splošno mirno, le tu pa tam je prišlo do neznatnih incidentov, ki pa ne morejo kvariti splošne povoljne slike o poteku volitev.« Tudi poročevalci velikih evropskih listov, ki so bili na licu mesta, so naglašali v svojih poročilih, da so se volitve vršile mirno. »Neue Freie Presse«, »Corriere della Sera«, »Times« itd.) Na- glašamo nadalje, da smo mi posneli tudi glasove čehoslovaškega tiska vseh strank. Tudi ti listi niso poročali o kakih dogo- dkih, ki bi pričali o volitvenih nasiljih. Tako so dejstva. Na njih podlagi javnost lahko sama vidi, da smo mi popolnoma nepris- transki poročali o poteku volitev v Jugos- laviji. Tendenciozna in neobjektivna pa je bila »Goriška Straža« v svoji škodo- željni pripombi o naših poročilih.

— t. Marija Vratović. Pretekli petek je pre- minula v Puli v 40. letu svoje biteljske Marija Vratović, mati g. dr. Mirka Vratovića, pre- sednika istrske pokrajinskega odbora polit- družstva »Edinost« v Trstu. Kruto prizadeti družini, posebno pa našemu vrlu prijatelju in sodbocu dr. Mirku Vratoviću naše naj- iskrenejše sožalje.

— Ofenziva hišnih gospodarjev. Vprašanje stanovanjskih najemnin stoji zopet v ospredju vseh državnih socialnih vprašanj tržaškega me- sta. Hišni gospodarji so začeli svojo že več časa napovedano »ofenzivo« z novim višanjem najemnin. Vprašanje je veleresno in tega dej- stva se je zavedala tudi tukajšnja politična oblast. Pogajanja med zastopniki zveze hišnih gospodarjev in zvez stanovanjskih najemnikov so se vršila te dni pod vodstvom g. prefekta, ki si je prizadeval, da bi ustvaril podlago za sporazum med obema pristranskima stranama. Toda do sporazuma ni prišlo in pogajanja so se razbila.

Zahteve hišnih gospodarjev so pretirano visoke, tako da je povsem razumljivo, da so povzročili med maso najemnikov, predvsem pa med uradnim delom in delavstvom, ki je na- vezano na dohodek, katerih ne more spre- minjati v razmerju z dražnjo, veliko vzn-

mirjenje in naravnost ogorčenje. Kako naj ti sloji živijo sebe in družino, če pa bodo kmalu stanovanja tako draga, da bodo požrla skoraj polovico vseh dohodkov uradnika, namestnika ali delavca?

Zastopniki hišnih gospodarjev so predlagali sporazum na sledeči podlagi: 1) upokojemcem, vojnem pohablencem in vojnim vdovam se najemnine ne zviša; 2) ravno tako ostanejo nespremenjene najemnine pod 500 lirami letno; 3) najemnine od 501—1200 lir se zvišajo za 5%; 4) najemnine od 1201—2400 se zvišajo za 10%; 5) za vse večje najemnine bo veljala svoboda pogajanj s pravico za najemnika, da se lahko pritoži na razsodilno komisijo.

V spor med hišnimi gospodarji in najem- niki je poseglo tudi vodstvo tukajšnjega fašja. Na svoji seji od preteklega petka je sklenilo resolucijo, v kateri pravi, da so zahteve hiš- nih gospodarjev nesprejemljive. Najemnine do 2400 lir na leto bi morale biti izvede od vsake- kega zvišanja. Resolucija poziva hišne gospo- darje, naj sprejmejo to zahtevo, najemnike pa, naj ne sprejmejo nikakega zvišanja, ki bi bilo v nasprotju z gorimenim načelom, temveč naj vložijo pritožbo na razsodilno komisijo.

— Uvoz živine iz Holandske. Tukajšnja kr- prefektura javlja, da se bo po naredbi mi- nistrstva za notranje stvari zopet dovoljeval uvoz goveje živine iz Holandske.

Tržaška kmetijska družba vabi gg. od- bornike na zelo važno in nujno sejo, ki bo v ponedeljek, 23. t. m. ob 4. pop. v pisarni g. podpredsednika.

— »Zemski Svet«. Nove naročnice, ki še niso dobile 1. številke, prosimo, da potrp- je par tednov, ker nam je — vsled nepričakovano velikega števila novih naročnic — prva šte- vilka že pošla in jo moramo ponatisniti.

Uprava »Zemskega Sveta«.

Društvene vesti

— Rojaki Rojakinje! Približno stotisoč ko- silc za ubožne otroke na šentjakovski šoli in otroškem vrtcu je preskrbel preteklo leto Šentjakoska podružnica »Solskega društva«, in letošnje leto je število isto, če ne še večje. Odbor Šentjakobske podružnice skrbi da se ne opusti nobena prilika, kjer je mogoče kaj iz- prositi; vendar navzlic vsem blagotnim dar- ilom od strani našega občinstva ne more na- preji, ako ne porabi predpusta za svoje vsako- letno nabiranje v korist šolske refekcije. Tudi letošnje leto priredi podružnica veliko pustno zabavo na 24. t. m. (pustni terek) v vseh prostorih »Delavskega konsumnega društva pri Sv. Jakobu«. Campo S. Giacomo 5. Začet- ek ob 8. uri zvečer.

Pridite torej vsi na pustni terek na to za- bavo. Vstopnina znaša L 5 za osebo. Plesovodja g. Ferdo Cretnik.

Naši malčki Vam bodo hvaležni in Vi bode- te imeli zavest, da ste storili sočloveku dobroto.

— Odbor Šentjakobske podružnice »Solskega Društva« v Trstu.

— DRUŽABNA ZABAVA pevškega društva »Adria« v Borkovljah se vrši danes zvečer v 1. gledališčni dvorani »Excelsior«. Za- četek ob 20. — Ker je ta zabava omenjena društva člena v tem pustnem času, se vabijo vsi člani in prijatelji društva, da se te zabave udeležijo v čim večjem številu.

— Pevski zbor »Glasb. Matice«. Jutri, v ponedeljek, ob 7. uri pevka vaja za moške gla- sove.

— Akademski prireditelj. Slov. akad. fer- društvo »Balkan« v Trstu pripravlja — kakor slišimo — za prve dni marca družabni večer, ki ne bo zaostajal za znanimi predpustnimi prireditvami tega društva. Podrobnije bomo poročali pravčasno.

— Ekonomska oskrbovalnica Sv. Marte. (Zveza Marijin dom) priredi danes, 22. t. m., in na pustni terek, 24. t. m., pustno veselico. Spored: Leopold Turšič igra »Izgubljeni raj«, dram. bajka v treh dejanjih s petjem, dva peva- kja zbor in tombola. Kdor se hoče nasmejati, naj le pride, ne bo mu žal! Začetek ob 5. uri.

Nacelnštvo. — »Španska muha« na Opčinah. To vele- zabavno komedijo v treh dejanjih uprizori danes popoldne točno ob 3. M.D.P. — Opčine v Kettejevi dvorani. Nadejamo se, da bo ta, našemu ljudstvu jako znana komedija privla- bila danes popoldne v Kettejevo dvorano ve- liko število zabave in smeja željnega občin- stva. Otrokom pod 14. letom starosti vstop ni dovoljen.

— Danes zvečer ob 8. priredi M.D.P. — Op- čine v Kettejevi dvorani velik zabavni večer. Dostojnim maskam je vstop dovoljen. Ker je ta prireditev edina, katero priredi M.D.P. v celem letu, bo gotovo privabila kar naj- večje število občinstva. — Za obilno udeležbo pri obeh prireditvah se priporoča — Odbor.

— M. D. »Zarja« - Rojan. Jutri ob 20. uri mandolinistične, v terek ob isti uri dramske vaje.

— Javna knjižnica šentjakobske »Citilnice« posluje redno vsako nedeljo od 10. do 11. ure v poslopju stare policije pri Sv. Jakobu. Knjiž- nica razpolaga z bogato zbirko raznovrstnih knjig zabavnih in poučnih, od prirobnih po- vestic do najboljših spisov slovenskih in tujih pisateljev. Kdor je prijatelj lepega čtiva, naj se brez odlašanja vpiše v knjižnico. Članarina znaša 1 liro mesečno. Komur je Sv. Jakob pre- daleč, se lahko vpiše v podružnico knjižnice v Rocolu, ki posluje vsako nedeljo od 10. do 12. v hiši tamosnjega gospodarjskega društva.

— Javna knjižnica v Rojanu. Danes, kakor vsako nedeljo, posluje od 10. do 12. ure v dru- stvenih prostorih Mlad. dr. »Zarja« v gostini »Maria longa« javna knjižnica, katere ima na razpolago bogato število knjig najrazličnejše vsebine, leposlovne, znanstvene in poljudne spise. Tudi mladinskih spisov ne manjka in naša mladina ima lepo priliko se učiti in za- bavati s čitvijo. Knjižnica se tudi zelo pridno obiskuje, le žal, da nekateri ne poznajo svoje dolžnosti in ne vračajo v določenem roku iz- posojenih knjig, kar nemalo ovira uspešno posojanje knjižnice. Zato te nemarneže vno- vič pozivljemo, da vrnejo knjige. V svrhu kontrole naj prinašajo člani knjižnice vsaki- krat izkaznico s seboj. Sprejemajo se tudi novi člani. — Knjižničar.

— Trgovsko knjižničarstvo društvo. Na mno- ga vprašanja odgovarjamo tem potom, da se bo vršila tradicionalna prireditev dne 21. mar- ca. To velja tudi kakor obvestilo drugim dru- štvom, da ne bi isti dan priredila zabave.

Odbor.

Zvezni zbor ima v terek 24. t. m. pavsko vajo od 19. do 20. ure, v sredo 25. t. m. pa od 9. do 11. ure. Priti je na »stari policoj«.

— Velika pustna prireditev pri Sv. Jakobu. Kot že javljeno, priredi pevsko društvo »Ili- rija« danes zvečer ob 8. uri svojo tradicio-

nalno pustno zabavo. Spored bo tako obširen, da se bo zabavalo vse — staro in mlado. Za- torej, Tržančani — danes zvečer vsi k Sv. Ja- kobu v dvorano DKD. — Odbor.

— Zensko dobrodelno združenje v Trstu bo imelo v sredo, 25. t. m., ob 16. svojo odborovo sejo v navadnih prostorih. Prosim točne in polnoštevilne udeležbe. — Predsednica.

— Kolašil Današnja vaja odpade; zvečer sestanek pri Furlanu. — Tajnik.

— M. D. »Sparta« v Šklednju priredi danes v dvorani »ex Subietta« pri Sv. Ani družinski večer, ki obeta biti nad vse zanimiv. Čisti do- biček prireditve je namenjen hazenaški četi, ki nastopi v najkrajšem času. Z ozirom na to okolnost, pričakujemo, da se bo škledenjsko občinstvo odzvalo našemu prijaznemu vabilu in nam tako gromotno pomoglo. Začetek ob 18. Dobrodošle dostojne maske. — Odbor.

— Odbor M. D. »Obzor« (S. I. K.) javlja, da priredi na pustni terek, 24. t. m., veliko pustno prireditev s šaljivo pošto Sviral bo iz- bran orkester. Začetek ob 20. uri. Ob 1. uri se bodo udeležniki prijetno izenadili z naj- novejšo iznajdbo. Vabljeni so in dobro došli bodo vsi člani in prijatelji društva. Kdor se hoče na pustni terek pošteno zabavati, naj se odzove vabilu s tem, da pride k »Tirolo-«. Odbor.

— Slovenska Marijina Družba v Rojanu pri- redi danes popoldne ob 5.15 v svojem Domu (vicolo dalle Rose 13) veselico s sledečim vspevom:

1) »Odvetnica«, veseloigra v 3 dejanjih. 2) »V posredovalnici«, burka v 1 dejanju. 3) »Kaz- novana potrata, prizor.

— M. D. »Sparta« v Šklednju priredi dne 1. in 8. marca v dvorani g. Pongračiča pri Sv. Ani dve otroški predstavi. Na sporedu so srekanj »Štrati« modroslovna »Cudodelna srajca« in dvospev mucke in kučka. Spored je izbran tako, da ne bo zanimal samo otroke, pač pa tudi odrasle; zato bo veljala prva prireditev (t. j. 1. marca) odraslim in bo začela točno ob 20. uri.

Razen želje po dobri in zdravi zabavi bo pripeljala k naši predstavi dobrodošlost vse dobromiselne ljudi tudi zato, ker gre delni do- biček Solskemu društvu.

SPORT

M. D. »ZARJA« — S. K. »VAL«.

(2 : 1 v prid Val-u).

Publika, katero je ta tekma privabila na igrišče v Rojan, se gotovo ni pokesala, da je žrtovala te reševski par uric nedelje. Tekma ni začela točno radi srečanja »Tergesie« in »Pro Trieste«. Pričakovane publike veliko. Za končne faze predčeme se pravzaprav ni nihče zanimal, vse je gledalo v skrajne kote igrišča, kjer so trenirali svoje mišice rdeče- črni korenjaki »Zarje« in belo-črni »Valaši«. V četi prve smo videli Pahorja, Skrbca, Pe- čarja; v vratih je bil Golob. Četudi smo v brambi pogrešali Turka (Faty), smo videli, da je postava dobra. Pri Valu smo zaznamo- vali Krapna, ki igra na mestu, kjer je pred časom igral v vrstah »Zore«. Potem Benevol, Markovič, Pertot. Igra je bila skozinsko za- nepeta, srdita. Valaši so hoteli stisnjenih zob in za vsako eno izvojevati zmago, kar se jim je tudi posrečilo. Koj v začetku so stisnili »Zarjo« v kornar in se prvih deset minut ne- varno spuščali pod njena vrata. Bramba se je tu izkazala, spravila je igro na sredino, kjer je ostala skoro celo dobo. Točno po dvajsetih minutah igre so Valaši zaznamovali prvi goal in polagoma prehajali v premoč. Skrajno na- lašena pozicija pred vrati »Zarje« je prinesla Valašem v 35. m. drugi goal. Vratar Golob je pariral a ni bil pripravljen na pasajo Turka. Se en kornar proti Valu. Polčas.

V drugem času igra srdita, nagla. Koj v za- četku je »Zarja« Stok, ki je šele vstopil v igro, moral za par minut zapustiti igrišče radi močnega sunka v želodec. Tedaj je postala igra skoro sovražna. Nekateri igralci se niso mogli brzdati. Igra se je morala prekiniti. Pri nadaljevanju se je igralo tiho, odločno, toda sovražno. V štirideseti minuti goal za »Zarjo« zaznamovan od izvrstnega »Sprinterja« Bu- cika. Koj za goalom prepri, sodnik da známe- nje konca. Menjkalo je še štiri minute, toda sodniku se ni zdelo umestno nadaljevati.

Sodil je g. Mengossi ml. iz Rojana. Bil je iz- vrsten, v tem je vse povedano. Publike več tuje kot naše, kar je žalostno. Vtis: krasna igra obeh moštvev, a tekma kot taka malo sporna. — S.

— T. V. K. »SIRENA« si šteje v čast na- znaniti, da bo dne 19. aprila t. l. slavil splošno svojih prvih sportnih čolnov. Velepomembna slavnost se bo vršila po sledečem redu: 1) Na predvečer, dne 18. IV., družabna zabava v dvorani »Tina di Lorenzo« v Dreherjevi palači v Trstu. 2) Na Belo nedeljo, 19. IV., krst in splošna naslednjih čolnov: a) Morska vila (yole 4 veslaci in 1 krmar), b) Jadran yole 4 veslaci, 1 krmar, c) Danica (skale 4 veslaci, 1 krmar) za članice. — Sedi ljudska veselica s sodelovanjem bratskih društev iz mesta in okolice. 3) Dne 29. IV. se bo vršil prvi redni občni zbor.

Obračamo se na vse bližnje in daljne prija- telje in znance s prošnjo, da nam po možnosti pomorejo k izvršitvi velevažnega načila in sicer s tem, da se vpišejo med člane našega kluba, bodisi delujoče ali podporne. Apeliramo na vse rodoljube, da nam z denarno pod- poro priskočijo na pomoč! Najmanjši dar hva- ležno sprejemo.

Rojažil želja približati se drugotnim so- sedom na svetovnem sportnem polju in z nji- mi tekmovali je porojena iz že od pol stoletja sem živčnega, neizraženega hrepenenja med zavednimi Slovani in ta nas navdaja z upom, da dosežemo začeljeni cilj.

Na pustni terek priredi klub s sodelovanjem vrle domače Mladinske godbe zabavni večer v dvorani »Excelsior« v Borkovljah, kjer se bodo sprejemali novi člani in članice. — Na obilno udeležbo vjdno vabi — Odbor.

S. K. Val v Borkovljah naznanja vsem novim hazenašcam, da začne danes redni trening na Trsteniku. Vse one gospodične, ki so bile na zadnj

polju eno prvih mest, ni hotel zaostati tudi v tem pogledu. V nedeljo 1. marca t. l. odpre vrsto tečem z vzpodbujevalno dirko za lastne glane i. s. na 50-kilometerski progi Barkovlje-Prosek - Opčine - Bazovica - Lokve - Divača-Povir - Sežana - Opčine - Prosek - Barkovlje. Pripravi smo, da bo ta, prva letošnja dirka, nekaka vaba za druga društva, ki se bodo gotovo oprijela z vsjo vnuemo tega lepega sporta.

— **Sportno Udrudjenje** naznanja, da se bo začel redni tečaj za sodnike v ponedeljek, 2. marca t. l. v prostorih dijaškega društva Nicolò Tommaso, Corso Garibaldi št. 30. Pri prvem predavanju se bodo tudi določili dnevi za nadaljnja predavanja. Opozorjajo se včlanjena društva, da pošljejo Sportnemu Udrudjenju imenik svojih članov, ki so se prijavili za ta tečaj. Pristojna znaša za člane članic L. 15.— nečlane pa L. 25.

— **Vodstvo sp. odseka M. D. »Obzor«** (nekdanj S. I. K.) javlja, da se bo danes, 22. t. m., odigrala tekma med prvo četo goričmenjega društva in prvo četo S. C. »Unitas« - Milje. Nogometaši prve čete so naprošeni, da se vsi brezizjemno zberejo ob 11.45 v društvenih prostorih pri »Tirolcu«, odkoder se odpotuje s parkom ob 13. v Milje. Igralo se bo le v slučaju lepega vremena. — **Vodja.**

Iz tržaškega življenja

— **Navarna padec malega nepredvidnega.** 8-letni Ivan Peridich, stanujoč v ulici XXX. Ottore št. 4, se je večerjaj popoldne igral na stopnicah hiše, kjer stanuje; zabaval se je s tem, da se je drsal po ročaju ograje pri stopnicah. Pri tem se je nepredvidno dežal nehoti preveč nagnil čez ograjo, izgubil ravnotežje ter padel z višine prvega nadstropja v vazo, kjer je obelazil nezavesten. V mestni bolnišnici, kamor je bil prepeljan, je zdravnik dognal, da ima nevarno pretreseno možgane; nabeležil je zadobil tudi druge notranje poškodbe. Njegovo stanje je nevarno.

— **Pokora za stare grehe.** Težak Josip Contus, rodom iz Reke, se je predvčerajšnjim po-

dal na kazensko sodišče v ulici S. S. Martiri, da bi si dal napraviti pravno izpričevalo. Ker pa ima mož precej črno preteklost — bil je že 30krat kaznovan radi tatvine — ni bilo spravevala bogve kaj sijajno. Takega spravevala pa Contus ni maral, ker ni mogel nikamor z njim; zato je zahteval, naj mu izbrisajo stare grehe, za katere se je že pošteno spokoril. Toda uradniki seveda niso mogli ustreči njegovi želji. Ko je Contus naposled uvidel, da z lepa ne odpravi nič, je ubral druge strune. Prišel je razgrajati in rohetati, da je bilo joi; razbil je več šip in zdelo se je, da hoče vsem uradnikom zaviti vrat. Hrup je privabil par orožnikov, ki so nasilneže ukrotili ter ga spravili v zapor. Prej je še mož, ki je bil porazan po rokah, dobil potrebno pomoč od zdravniške rešilne postaje.

Iz tržaške pokrajine

— **Iz Sežane.** Na zadnji trg v Sežano je bilo prignanih 1760 glav živine, in ricer 652 glav goveje živine, 391 konj in 717 prašičev. Cene goveji živini navadne od 5—250 kvintal, konji po velikosti in lepoti do 4000 lir glava, prašiči 5—7 tedenski po 80—140 glav. Kupčija splošno dobra. — Prihodnji tržni dan bo — radi praznika dne 22. febr. — v ponedeljek, dne 23. febr. t. l.

— **Iz Nabrežine:** Dramatični odsek »Javne ljudske knjižnice v Nabrežini uprizori danes popoldne, v dvorani gledališča »Aurisa« v sodeloigro s petjem v 3. dejanjih. »Rodoljub iz Amerike«. Začetek točno ob 15.30 uri. Po predstavi se vrši velika pustna zabava v Gradnovi dvorani. — Med dejanji kakor tudi pri večerni zabavi sodeluje »Godbeno društvo« iz Nabrežine. Vabimo si občinstvo, da se v polnem številu udeležijo popoldanske predstave. S svojo udeležbo mnogo pripomorete kulturnemu delovanju »Javne ljudske knjižnice«. Končno, da zaključite pustno veselje, udeležite se večerne zabave v Gradnovi dvorani. — **Odbor.**

Vesti z Goriškega

— **Seja kraljeve komisije za izredno upravo Furlanske pokrajine.** Ker smo prinašali v poročilih o teh sejah samo one sklepe in rešitve zadev, ki so se tikale, posredno ali neposredno, nekdanje goriške dežele, nismo imeli do nedavna o njih mnogokaj poročati, ker so bili na dnevnem redu teh sej večinoma samo zadeve nekdanje videmske pokrajine. Toda v poslednjem času, odkar so započeli Goričani huj boti proti Vidmu, se je dnevi red teh sej znatno spremenil, ker se nahajajo na njem tudi mnoge in ugodno rešene zadeve nekdanje goriške dežele. Tudi poslednja seja komisije, ki se je vršila v torek v Vidmu, nudi v tem pogledu prav mnoge zadeve, tičočee se nekdanje goriške dežele, kakor je razvidno iz sledečega poročila:

Komisija je dovolila za lovsko razstavo, ki se bo v avgustu vršila v Gorici, podporo v znesku 10.000 lir.

Goriškemu »Zelenemu križu« je nakazala komisija podporo v znesku 10.000 lir za nakup drugega rešinskega voza.

Goriški trgovski šoli je bila, pričenski s 1. julija t. l. povišana podpora od 20.000 lir na 26.043.

Odobrena je bila bilanca goriškega kemičnega preizkuševališča za l. 1924 in proračun za l. 1925 ter mu je bil obenem nakazan prispevek v znesku 7.500 lir za drugo polletje l. 1924.

Istotako je bil odobren obračun deželne kmetijske družbe v Gorici za dobo od septembra do meseca decembra 1924.

Odobren je bil sklep goriškega hipoteknega zavoda glede podpisa druge delniške svote v znesku 20.000 lir pri Zvezinem zavodu v Benetkah.

Odboru za prireditve gozdarske razstave, ki se je vršila v avgustu v Tolminu, je bila dovoljena naknadna podpora v znesku 3000 L.

Nadalje je komisija sklenila podpirati z vsjo vnuemo pri kompetentnih ministrstvih stremeljenja Gradiške za zgradbo novega mosta čez Sočo in za ohranitev učiteljskega v Gradiški, ki bi po Gentilejevi reformi moralo odpasti.

Videm je postal torej, kakor smo že večkrat poudarjali, bolj radodaren in skrben napram Gorici, odkar se je ta poslednja od glada spuntala in zarenčala.

— **Furlanski poslanci pri ministru za notranje zadeve.** V petek je sprejel minister za notranje zadeve Federzoni furlanske poslance Pisenčija, Leichta, Tullio in podtajnika Spezzottija in se pristrno razgovarjal o perečih vprašanjih furlanske pokrajine. Da je bilo med temi perečimi vprašanji tudi vprašanje videmske obmeje politike oziroma vprašanje tujerodcev, je samoočeni razumljivo, zlasti, ako pomislimo, da se je med sprejetimi poslanci nahajal tudi obmejni politik Pisenči. Kaj se je o nas tam razpravljalo in govorilo, nam seveda ni znano, mogoče pa je, da bomo to kaj kmalu občutili.

— **Se eno slovo.** Gorico zapušta tudi ravnatelj drž. knjižnice prof. dr. Karel Battisti, ki je imenovan za profesorja šolskega jezikoslovja (glottologia scolastica) na univerzi v Florenzi. Profesor Battisti, rodom Florentinec je prevzel l. 1919. mesto ravnatelja goriške državnje knjižnice in je v poslednjih letih pričel izdajati neke vrste goriški almanah »Gli zbori goriziani«. Prof. Battisti je bil sploh odličan znanstvenik, ki je izdal že več znanstvenih del, vsled česar pomeni njegov odhod težko izgubo za goriške znanstvene kroge.

— **Velika sportna maskerada S. K. »Sparta«.** Na pustni torek vsi na veliko sportno maskerado S. K. »Sparta«. Kako veliko zanimanje vlada za to maskerado, je razvidno že iz tega, da kljub temu, da so vabila že razposlana, še vedno in vedno prihajajo ponje. Odbor bo vsled tega primoran najeti za ta večer tudi spodobno dvorano; tako da se bo vršila velika sportna maskerada v vseh prostorih Trgov. doma. V spodnjih prostorih bo neumorno in brez presledka igral slovit šamel-čvartel, točila se bo najokusejša vinska kapljica, prodajali se bodo najboljši prigrizki. Kot vse kaže, bo torej velika sportna maskerada najlepša družabna prireditev v tem pustu. Zato pa požurite se oni, ki še niste dobili vabila, da si ga pravočasno oskrbite, ker bo vstop dovoljen izključno proti vabilu. Vabila se dobijo pri društvu, tajniku vsak dan od 2—3 v ul. S. Giovanni 7.

— **Dišeči dramski krožek** javlja svojimi članom in obenem vsemu dijaštvu tolminskega

učiteljskega, da je obljubila »Zveza prosvetnih društev« par predavanj, ki jih bo imel g. dr. Fr. Veber, ki se mudi te dni na Goriškem. Predavanja bodo poljudna in zato tudi širšim slojem dostopna. V prvi vrsti pa opozarja D. d. k. svoje članstvo naj ne zamudi te redke prilike. Na svidenje tovariši!

— **Nadebudna mladina.** Na drž. kolodvoru v Gorici je že delj časa primanjkovalo razno blago, a tatovom niso mogli priti nikakor na sled. V četrtek so napravili solkanski orožniki preiskavo v skladišču nekega Petra Popolin, ki je nabiral tudi vojno strelivo. In zares, v skladišču so našli večino ukradenih predmetov. Popolinova žena jim je povedala, da so prodali dotične predmete njenemu možu 18-letni Alojz Rojce iz Solzana in 15-letni Alojz Princič iz Grgarja. Prinčiča so orožniki takoj zapirli, Rojca pa so naznanili sodni oblasti.

— **Odpuščenih delavcev, ki se vrača v gospodarstvo delavstva.** 30-letni kovač Franc Kerpan iz Prvačine je naznanil orožnikom, da so mu bila ukradena kolesa in orožje v skupni vrednosti 500 lir. Orožniki so pa zvedeli, da je 22-letni Martin Slejško, kovač v Vrtovinu in nekdanj delavec pri Kerpanu, ponujal v neki gostilni take predmete. Nato so uvedli v Vrtovinu preiskavo, kjer so našli v hlevu nekega Bizjaka ukradene predmete, nakar so Slejška aretirali.

— **Prihod in slovo.** V četrtek popoldne je prispel v Gorico nov goriški podprefekt marchese Di Suni. V petek zjutraj je že nastopil svojo službo na goriški podprefekturi. V petek popoldne pa je zapustil Gorico bivši goriški podprefekt comm. Roberto Nicolotti.

— **Poglavje brez konca.** 22-letni Valentin Hvalica iz Ajbe se je v sredo zjutraj odločil, da radi slabega vremena ne pojde na delo. Ta odločitev je postala za njega usodna, kajti ko se je brez pravega posla »potepal« o črno domače hiše, je ugrizl na tleh malo železno škatlico, katero je iz radovednosti hotel odpreti. Ko jo je odpiral, je škatlica — ročna granata eksplodirala ter ga težko ranila na levem očesu, na obrazu in na prsih ter mu je povrh tega odnesla še tri prste na levi roki. Domači so poklicali na lice mesta takoj goriški »Zel. križ«, ki je ranjenca prepeljal v goriško bolnico, kjer se nahaja v precej opasnem stanju in bo še najbrže izgubil eno oko.

— **Poglavje brez konca.** V četrtek popoldne se je odigrala na pobotoj Sv. Katarine zopet ena iz onih nešteti nesreč, katere še vedno in vedno povzročajo vojno strelivo. 20-letni Maks Kumar je nabiral na hribu Sv. Katarine tolkalir in od tolkalih nabirano, a še vedno neopobrano vojno strelivo. Ko je odpiral enega iz najdenih šrapnelov, mu je isti eksplodiral v rokah in ga tako strašno razmesaril, da je nesrečnik ostal na mestu mrtve. Na mesto nesreče so takoj prihitali delavci, ki so zaposleni pri gradnji nekdanje cerkvice, ki pa že niso mogli narediti ničesar drugega, nego ugotoviti smrt mladeniča, čigar razmesarjeno truplo je bilo po sodnem ogledu preneseno v kapelico na pokopališču, na katerem je bilo potem pokopano.

— **Dušečna smrt.** V petek zjutraj so nekateri mimoidoči opazili v bližini Deskel 19-letnega delavca Justa Erzetič, ki je hotel popolnoma nag skočiti v napadu blaznosti v Sočo. Iz Gorice je bil nemudoma pozvan »Zel. križ«, ki je nesrečnika prepeljal v videmsko norišnico.

— **Irdija.** V številki 39. našega lista od 14. t. m. smo poročali, da je tukajšnja fašistovska sekcija pozvala delavce živorsrebrnega rudnika, naj svojo prošnjo za zvišanje draginskih doklad, katero so že novembra preteklega leta naslovili na merodajna mesta, še enkrat obnovijo potom omenjene sekcije, če hočejo kaj doseči. Tudi naj pošljejo svojega zastopnika skupaj z zastopnikom sekcije v Rim na ministrstvo za narodno gospodarstvo; tam naj stavijo najnižje zahteve in se pogajajo. Ta svoj poziv je fašistovska sekcija utemeljevala z neko brzojavko, ki jo je prejela iz Rima. Ker so zastopnika delavstva malo prej, ko se je več časa nahajal v Irdiji visok uradnik omenjenega ministrstva, dotičnemu gospodu natančno utemeljili in ponovili svojo prošnjo in jo obljubili, da bo posredoval, da se v najkrajšem času zadeva ugodno reši; dalje ker je ravno par dni prej vodstvo rudnika prejelo od kr. komisarja za idrijski rudnik g. Ronca

iz Trsta poročilo, da je zadeva v najboljšem teku in prav blizu rešitve, se je delavstvo izjavilo, da ne smatra za potrebno pošiljati svojega zastopnika v Rim in obnavljati svoje prošnje. Ta svoj sklep je delavstvo obrazložilo s tem, da je svojo prošnjo že večkrat utemeljilo na merodajnih mestih. Tudi nima italijanske tako zmožnega človeka, da bi bil sposoben zastopati v Rimu delavške interese kakor tudi ne zato potrebnih sredstev. Fašistovska sekcija je izdala na to sledeči proglas:

»Delavci! Vaši voditelji so zopet enkrat naredili iz popolnoma ekonomične zadeve politično zadevo. Njih komunistično naziranje je prevladovalo in s tem so vam onemogočili vsako pogajanje; pripravili so vas ob one ugodnosti, katere bi gotovo dosegli v Rimu, vašo naravnostnost. Kakor se zdi, vaši voditelji ne smatrajo za neobhodno potrebno doseči zboljšanje; in vi, njim sledeč, potrjujete to, kar oni delajo v Vašo škodo. Gotov sem da Vas tudi vlada na isti način obsoja kakor Vaše voditelje, in dvomim, da bi Vaše zahteve dosegle povoljno rešitev po vsem tem, kar dajate čutili: da Vaša zahteva ni temeljila na neobhodno denarno potrebo, ampak je bila le politična poteza Vaših voditeljev. Ta sekcija je vam v svoji blagodušnosti hotela pomagati, ampak Vaši voditelji so odbili naše sodelovanje, sodelovanje, ki bi bilo lahko najkoristnejše za vse razrede rudniških delavcev. Če se Vašim prošnjam v Rimu ne bo ugodilo in če boste nosili Vi posledice njihove politične zlobnosti, se imate zahvaliti Vašim voditeljem, kateri so iz tega hoteli napraviti politično zadevo komunističnega značaja.«

Podali smo natančno poročilo o zadevi, da bo naša javnost vedela o nje poteku. Ne bomo se spuščali v razpravo, na kateri strani je več krivde in v čem obstoja; ugotavljamo le, da je prošnja idrijskega delavstva, ki služi dnevno 13—20 L, sedaj, ko je cena raznih živil poskočila za 50 do 70%, gotovo utemeljena in upravičena. Naj bi merodajni krogi, od katerih je potek in rešitev te zadeve odvisna, upoštevali dejanske potrebe idrijskega delavstva ter ne zri nanjo s političnega vidika. Da je delavec zmožen opravljati svoje delo, potrebuje dobre in zadostne hrane; posebno idrijski delavec, ki v jami ali žgalnici uživa strupeni plin živega srebra, potrebuje hrano, ki je v stanu vzdrževati in ohraniti njegovo telo sposobno za opravljanje službe. To pa je mogoče le, če ima temu primerno plačo, kar pa v sedanjih draginjah ni mogoče trdit.

— **Za nedeljo 15. t. m.** je bil napovedan obisk g. prefekta iz Vidma. Za ta visoki obisk so se že vršile razne priprave od strani oblasti in meščanstva; obisk pa je bil z neznanih vzrokov odložen na poznejši čas.

— **Stanovanjska kriza v našem mestu** še vedno ni rešena. Dasi dežuje dan za dnem, se vendar nahaja mobilija in ostala oprava vdove, katere soproj je padel v vojni in ki so jo prisilno izselili iz neke rudniške hiše v sredini mesta, že več dni na prostem. Zanimivo je, da se ne moči samo kar je lesenega, ampak tudi poslednja oprava. Dasi se nahaja vse to ravno pred hišo kr. karabinierjev, se nikdo ne zmeni, da bi se spravilo pod streho. Kaj naj si misli tujec, če pride v naše mesto. Če ni mogoče dobiti stanovanja, kakr prostor bi se menda vendar našel da bi se spravila oprava vsaj pod streho v takem vremenu.

— **V nedeljo 15. t. m.** je umrla v bolnišnici v Trstu Frančiška Požnel, soproga žgalniškega paznika in bivšega večletnega predsednika Delavskega bralnega društva Antona Požnel. Pokojnica je že dalj časa bolehal na žledotni boleznii in sedaj podlegla težki operaciji. Na željo pokojnice je bila pripeljana v Irdijo, kjer smo jo v sredo položili k večnemu počitku. Kako je bila pokojnica priljubljena, je pričala ogromna udeležba pri pogrebu, dasi je ravno takrat močno deževalo. Naj ji bo lahka rodna zemlja! Soprogu, kateremu zapušta mladoletnega fantička, naše sožalje.

— **Iz Tolminca:** Pust jemlje svoj triumfalni konec. Vsakdo podviza, da bi ga čim dostojnejše počastil in porabil vse prilike. Dan za dnem vabijo na zelo mamljivi način razna društva in drugi prireditelji potom časopisov na pustne zabave in veselice. Le Tolmin dela nekoliko častno izjemo v tem oziru in se drži popolnoma žalostno. Sicer se je neki dopisnik v »Straži« obregnil ob Tolmince, češ, da prireajo preveč plesov, da priredijo ples enkrat fante, potem dekleta, potem vdove, vdovci, oženjeni, fašisti, kombatenti, invalidi, itd.

Toda to pol, za ta pust se je g. dopisnik malo ušel. V letošnji sezoni namreč ni bilo razen onega, ki so ga priredili naborniki, in onega, ki se je vršil po koncertu učiteljskega v vojašnicah, ki pa tvori sam zase nko posebno celoto, plesnih zabav. In kakor se dozdeva, ga tudi ne bo nobenega, s čimer bo Tolmin letos prvič pokazal žalostno lice in znak »kulturnega nazadovanja«. Pa se res človeku, kateremu je poznana vsa tradicija Tolmincev, tudi čudno, da se le nihče ne zgane in da prav nobenega ne vzpodbuja ta mamljivi pustni čas k norenju. Tu bivajočim Italijanom se zdi tako pustno spanje neumljivo in močno kimajo z glavami. Celorožniki se čudijo vprašujejo, da noče biti nobenega plesa, saj bi vendar morali ljudje plesati sedaj, ko je čas zato. Pa ga le ni in ga ne bo. Če je tole prav, ne vemo. Sicer si ne sme nikdo misliti, da so Tolminci pokazali hudiču figo in da so začeli obojski ples v vsem bistvu. Ne! Pač pa je odgovorov, zakaj ni plesov, precejšnje številu.

Predvsem noče prirediti nihče plesov, h katerim imajo dostop tudi nepovabljeni. Navadno so to oni ljudje, kateri so jako dobro znani po vsej tolminski okolici po svojih »junastvih«. Ti-le se seveda vdeležijo kot nepovabljeni vsake prireditve z edinim namenom, da delajo zgafo in iščejo preprič in podobno. Na vsaki prireditvi so se še udeleževali kot pretepači in izivalci. Naravno, da se pod takimi pogoji nobena prireditev ne more v redu vršiti ampak da se konči s splošnim nezadovoljstvom. Sicer čast orožnikom in finančnim stražnikom, ki srbijo za red in mečejo te možakarje skozi vrata ven, toda ko se vrnejo skozi vrata nazaj, je še slabše. Sprito takih dejstev je umavno, da se je vsak izmed prirediteljev plesov naveličal opravljati pri prireditvah službo pomirjevalca, opravičevalca, ki mora biti odgovoren za vse.

Pa tudi drugi vzrok, in sicer ta, da se pod pritiskom razmer, ki nas tlačijo, nikomur ne razgreva srce za zabavo, pri katerih se mu že vzdor gorienjenega dejstva ne morejo olajšati vsakdanje nadloge niti za nekaj ur.

(Dolge na IV. strani)

Mali oglasi

PRIZMATIČNE daljnogleda kupuje Giusto Hirsch, optik, v Trstu, Via Mazzini 36. 253

HISICA v Rocolu št. 696, s hlevom in majhnim svinjakom, eventualno z zemljiščem se proda za vsako ceno. 254

SREČO, preteklost in bodočnost življenja pove kiromant v via Pietà 12, vrata 6. 255

15- do 16-LETNO dekle sprejme v službo majhna družina. Dobi plačo, hrano in stanovanje. Prodajalna jestvin, Via Conti št. 18. 256

V NAJEM se odda hiša z dobrodočo trgovino z mešanim blagom, gostilno s sobami za letoviščarje. Prometen kraj ob glavni cesti. Naslov pove upravništvo. 257

DEKLE ali ženska se išče za popoldanske ure. Naslov pri upravništvu. 258

DEKLE, ki se razume pri molznji in nosenju mleka v mesto, se išče v Via Tigor 7, III. d. 259

KOVASKI pomočnik za kovanje živine se sprejme takoj. Dobi hrano. Sira, Storje - Sežana. 260

SEMSKI krompir »Ida«, »Kamnik«, rdeči ameriški dobite proti naročilu pri Kmetijsko-trgovskem društvu v Trstu, Via Raffineria 4. 261

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Ljubljana oskrba; na željo zdravniška pomoč. Govori slovensko. Tajnost zajamčena. Via Bosco št. 10, I. 262

HISNE, kuharice, sobarice, pestunje in drugo osobe za hotele, bars, iščejo za Trst in zunaj. Dobre plače. Pojasnila v via Machiaveli 24. Trst. 263

SIVALNI stroj »Singer«, zajamčen 20 let, se proda na obroke. Kupujejo se stari stroji. Acquadotto 60. 264

GOSPODIČNA bolj priletna ali upokojena, zmožna dopisovanja v slovenskem in italijanskem jeziku, se išče za lesno trgovino. Stanovanje in hrana v hiši. Ponudbe na goriško upravo »Edinosti«, Via Carducci 7, I. 265

SLUŽKINJA za gostilno se išče. Nastop takoj. Piazza Oberdan št. 5. 265

G. DOLLINAR, Trst, Via Ugo Polonio št. 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz izvoza. Velika zaloga papirja za zavijanje, pisalnega i. t. d. papirnatih vreč ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 51

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zajamčena. Slavica, Via Giulia 29. 64

HISA, v Skednju št. 679, samostojna, enonadstropna (6 prostorov, vrt, sadno drevje, voda), pripravna za obrt ali trgovino, se proda radi bolezni. Cena zmerna. Pojasnila se dobijo istotam samo popoldne. 223

KNJIGOVODKINJA, vešča slovenskega, italijanskega in nekoliko hrvatskega jezika, se sprejme, Franjo Saršen, Matulje. 229

VOZNIK, neoženjen, za prevažanje blaga iz postaje v prodajalno, 10. min. oddaljeno, se sprejme. Plača po dogovoru. Hrana in prenočišče pri družini. Naslov pri upravništvu. 230

VOLNO, žimo, bele in barvane cumje, čiste, kupujem po najvišjih cenah. Cohen, Piazza Goldoni 12, III. 243

MLAD VELETRGOVEC vsestransko naobražen, v zelo dobri poziciji, v mestu Slovenije, želi znanja z iskreno in značilno gospodinjno do 26 let staro iz boljše rodbine. Gospodinj s polnim naslovom pod »Simpatija« na upravništvu. 244

Naša zavarovalnica „UNION“

je največja svetovna zavarovalnica Delniški kapital Fr. 20 Milijonov, zav. kapital v veljavi čez 70 Milijardov Fr.

Ustanovljena 1828.

Generalni zastopnik

AVGUST RAVNIK - GORICA

Via Barzellini št. 2, I. 43

— Zastopniki se še sprejemajo. —

Marija Vratović

Tužnim srcem neizmjerne boli javljaju potpisani, da je njihova ljubljena

nakon kratke i sa svetom ustrpljivosti podnašane bolesti umrla jučer u 3.30 sata poslije podne.

Sprovid mile pokojnice biti će u nedjelju u 4 sata poslije podne iz kuće žalosti Riva Vitt. Em. III. br. 7.

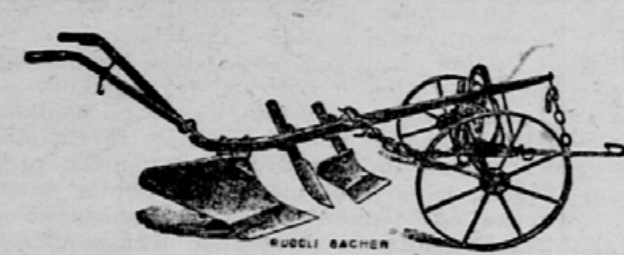
U PULI, dne 21. februara 1925.

Grgo, suprug. Dr. Mirko Vratović, sin. Olympia Grethen (ots.), Erminija Borovička (ots.), Marija Krekich, Ana i dr. Antonija Vratović, kćeri. Erman Grethen (ots.), Inž. Franjo Borovička (ots.) i dr. Silvije Krekich, zeti.

Ovo služi za direktnu obavijest.

Sveta misa za pokoj duše biti će u ponedjeljak dne 2. marta u 9 sati u crkvi Majke Božje.

(192)

PLUGI, slammnoreznice in drugi

ROSE „MERKUR“ od L. 12.- naprej

ZVEPLO in GALICA „Montecatini“

PESA, DETELJE in vsa druga

semena

UMETNA GNOJILA: superfosfat, čilski soliter, kalijeva sol i. t. d.

CEMENT „PORTLAND“, šape okoličanke, klajno apno i. t. d.

VNOVČUJEMO: drva, železniške prage, ogilje, brinje, med i. t. d.

Kmetijsko-trgovsko društvo, Trst, Via Raffineria št. 4, Telefon 36-75 191

Pohištvo

Specijaliteta masivnih sob iz bukovega lesa, po zmernih cenah.

Gelosa Beniamino & Figli

v Via Carducci št. 20

Telefon 42-33

luksozno in navadno

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA

Središnja v Pragi Podružnica v Trstu Ustanovljena l. 1868

Lastna palača: Ulica Roma 7

Delniška glavnica Kč 200.000.000— Rezerve Kč 131.600.000—

PODRUŽNICE: Ml. Boleslav, Bratislava, Brno, Nemecký, Brd, České Budějovice, Holomín, Hradec Králové, Jihlava, Klatovy, Vary Klatovy, Kolín, Liberec, Košice, Mělník, Olomouc, Mor. Ostrava, Roudnice, Plzeň, Prostějov, Tabor, Teplice-Saurov, Trst, Ústí n. L., Dunaj, Opava, — AFFILIACE v Nizozemski Avstriji, Jugoslaviji, na Poljskem in na Ogrskem.

BLAGOVNI ODDELEK

SAFES

Izvrhuje vse bančne posle pod najboljšimi pogoji. — Izdaja nakaznice (vaguila) Banca d'Italia prosto provizijo.

Brzojavlj. ŽIVNOSTENSKÁ - Trieste

TELEFONI: 1078, 1089, 2167, 4312

Na pustni torek vsi na veliko športno

